

Филозофски факултет Универзитета у Нишу

Ћирила и Методија 2, 18105 Ниш

Правна служба

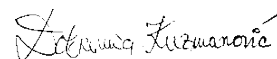
Поштовани,

Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу (број: 117/1-9-1-01), од 20. априла 2022. године, именована сам за члана Комисије за стручну оцену рукописа *Путовање кроз дигиталне просторе – увод у сајберпсихологију*, ауторке др Јелене Опсенице Костић, ванредне професорке на Департману за психологију.

На основу пажљивог читања и увида у садржај публикације, износим своја запажања и достављам рецензију рукописа.

Потписану рецензију достављам у штампаној форми Правној служби Филозофског факултета у Нишу и у електронској форми, на имејл адресу: pravna@filfak.ni.ac.rs.

Срдачан поздрав,

електронски потписано 16. 6. 2022.

доц. др Добринка Кузмановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет,

Семинар за друштвене науке

dobrinka.kuzmanovic@fil.bg.ac.rs

063 896 15 37

У Београду, 16. јуна 2022.

Рецензија публикације

Путовање кроз дигиталне просторе – увод у сајберпсихологију, **ауторке проф. др Јелене Опсенице Костић**

Публикација *Путовање кроз дигиталне просторе – увод у сајберпсихологију* представља добру полазну основу за разумевање научних феномена који се изучавају у оквиру сајберпсихологије – релативно младе, али све популарније примењене психолошке дисциплине, недовољно истражене у домаћој научној заједници. Колико је мени познато, на српском језику није објављена ниједна публикација која интегрише теме релевантне за сајберпсихологију на овакав начин и под сличним насловом.

Публикација садржи *три тематске целине*, са неконвенционалном формом наслова и поднаслова, што садржај чини примамљивим за читаоца.

Први, уводни део – *На перону*, састоји се из три одељка: 1. *Нова пространства*, 2. *Обећања путницима*, и 3. *Можда ће вам ипак успут бити и мало мука*. У овом делу публикације, ауторка упознаје читаоца са ширим друштвеним контекстом који је условио и обликовао развој сајберпсихологије (развојем интернета и индустријским револуцијама), стручним терминима које ће користити у тексту, образлажући њихов избор, и „мукама“ приликом превођења са енглеског језика, односно, проналажења одговарајућих термина у српском језику (са којима се суочава свако ко улази у ову област). Ауторка трага за разлозима „наше упадљиве везаности за сајберпростор“ са аспекта задовољења универзалних људских потреба.

Други део – *Крећемо на пут*, садржи следеће одељке: 4. Психологија у новом простору 5. Особености онлајн комуникације 6. Те лоповске нове технологије: мултитаскинг и дигиталне дистракције. У овом делу публикације, ауторка се бави базичним питањима сајберпсихологије, односно, психолошким феноменима у дигиталном контексту, као и новим истраживачким проблемима које је наметнуло интензивно коришћење дигиталне технологије.

Трећи део публикације – *Нека важна конкретна питања садржи такође три одељка*: 7. Друштвени медији и ФоМО, 8. Насиље у дигиталном простору и 9. Проблематични боравци у сајберпростору. У овом делу, ауторка разматра најзначајније облике проблематичног коришћења интернета, синтетизујући досадашња сазнања из различитих научних извора.

Публикација садржи предговор и поговор. На крају сваке тематске целине налази се одељак *Нешто занимљиво*, са једном или више занимљивих тема, као и задаци којима је ауторка настојала да подстакне активно читање, дубље промишљање и интересовање за области, што је нарочито важно, имајући на уму да је публикација намењена студентској популацији.

Публикација садржи 160 страна ауторског текста. Ауторка је користила обимну научну литературу, више од 200 референци (већина је на енглеском језику), међу којима се налазе релеванти извори старијег и новијег датума.

На основу пажљивог читања, сматрам да публикација *Путовање кроз дигиталне просторе – увод у сајберпсихологију* представља важан допринос научном изучавању одређених сајберпсихолошких тема и може да буде од користи, како стручној јавности (научницима и истраживачима из широког распона дисциплина друштвених, али и других наука, који „улазе” у област), тако и студентима који се на академском нивоу упознају са овом облашћу, али и широј, (нестручној) јавности.

Ауторка се ухватила у коштац са различитим теоријским приступима, налазима емпиријских истраживања и великим бројем стручних појмова, као и са финим дистинкцијама између сродних појмова, што доприноси квалитету ове публикације.

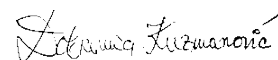
Из прилично разуђене области и великог броја проблема који су „смештени под кров” сајберпсихологије, у немогућности да их све обради, што не би ни било реално у публикацији која има за циљ да „отвори улаз у област”, ауторка врши избор тема које су заиста релевантне, и у научном и у практичном смислу.

С обзиром на чињеницу да је током (још увек актуелне) глобалне пандемије коронавируса дигитални простор постао наша „нова нормалност“, суочавајући нас са бројним изазовима различите природе, текст, поготово трећа тематска целина која се тиче проблематичне употребе интернета (зависности од његовог коришћења, дигиталног насиља итд.), има практичну вредност и може бити користан, не само теоретичарима и истраживачима, већ и практичарима (наставницима, васпитачима, стручним сарадницима у школама и другим образовним установама), родитељима ученика, као и креаторима образовне политике, образовним властима, током осмишљавања и спровођења превентивних и интервентних мера.

Публикација је писана питким и разумљивим језиком, духовитим стилем, уз коришћење прикладних метафора које читање чине узбудљивијим и динамичнијим.

На основу изнетих аргумената, сматрам да се публикација „Путовање кроз дигиталне просторе – увод у сајберпсихологију“, ауторке проф. др Јелене Опсенице Костић, може сврстати у монографско научно дело, да заслужије позитивну рецензију и стога предлажем Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу да је прихвати за објављивање и штампање.

Срдачан поздрав,

електронски потписано 16. 6. 2022.

доц. др Добринка Кузмановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет,

Семинар за друштвене науке

dobrinka.kuzmanovic@fil.bg.ac.rs

063 896 15 37

У Београду, 16. јуна 2022